

Posouzení námitky diskriminace ve věci účasti neslyšícího člověka na IT rekvalifikačním kurzu

Pan A. (stěžovatel) chtěl zvýšit své šance na pracovním trhu. Oslovil proto společnost B., s. r. o., s cílem absolvovat její IT rekvalifikační kurz. Stěžovatel je neslyšící a kurzu se chtěl zúčastnit za pomoci online přepisu. Vzdělávací společnost však jeho účast zamítla s tím, že by pořízení hlasové nahrávky s převodem do textu mohlo porušit ochranu osobních údajů a autorská práva.

Veřejný ochránce práv přispívá k prosazování práva na rovné zacházení a za tímto účelem poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace.¹ Ta spočívá především ve zhodnocení situace z pohledu zásady rovného zacházení a v doporučení, jak situaci řešit.

Cílem tohoto prověřování bylo posoudit, zda došlo k diskriminaci stěžovatele tím, že mu vzdělávací společnost odmítla účast na rekvalifikačním kurzu.

A. Shrnutí závěrů

Podle antidiskriminačního zákona musejí poskytovatelé rekvalifikačních kurzů přijmout přiměřená opatření, aby se zájemci se zdravotním postižením mohli zúčastnit odborného vzdělávání.² Tuto povinnost nemají, pokud by to pro ně bylo nepřiměřeně zatěžující.

Vzdělávací společnost odmítla účast neslyšícího stěžovatele na IT rekvalifikačním kurzu, který chtěl k porozumění mluveného slova využít online přepis. Společnost to odůvodnila tím, že pořízení záznamu by mohlo porušit ochranu osobních údajů a autorská práva. Následně společnost argumentovala specifičností IT výkladu, výpadky internetu a finančními náklady.

Vzdělávací společnost nepřijala přiměřené opatření vůči stěžovateli se zdravotním postižením. Nezdá se, že by umožnění online přepisu bylo pro společnost nepřiměřeně zatěžující. S realizací by sice mohly být spojené finanční náklady, ty by ale zřejmě nebyly neúnosné a nepřevážily by užitek z opatření pro stěžovatele. Bez přepisu by se stěžovatel nemohl kurzu účastnit vůbec a jiná opatření zřejmě neexistovala.

B. Skutková zjištění

B.1 Jak situaci popisuje stěžovatel a co plyne z jím doložených podkladů

Stěžovatel je bakalář z aplikované informatiky. V srpnu 2023 přišel o práci z důvodu snižování počtu zaměstnanců ve firmě. Byl proto v evidenci na úřadu práce a chtěl absolvovat IT rekvalifikační kurz. Oslovil společnost B., s. r. o., a chtěl se zapsat do kurzu tvorby webových stránek.³ Stěžovatel byl předběžně domluvený s Českou unií neslyšících

1 Ustanovení § 1 odst. 5 a § 21b písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

3 Šlo o intenzivní měsíční kurz (150 hodin) programátora WWW aplikací: [web]

(ČUN), že mu zajistí tlumočení nebo přepis mluveného slova. Jde o službu poskytovanou zdarma a vzdělávací společnost by přímo s ní neměla žádné náklady.

Stěžovatel tvrdí, že se nejdříve se vzdělávací společností spojil online přes chat zákaznické podpory. Tam se dozvěděl, že fyzická přítomnost tlumočnicka nebo přepisovatele na kurzu nebude možná kvůli omezené kapacitě učebny. Přislíbili ale zjistit, zda by to šlo s online přepisem. Stěžovatel po pár dnech požádal ČUN, ať kontaktuje vzdělávací společnost a vysvětlí jim, jak online přepis funguje.

Po informačním e-mailu ČUN⁴ vzdělávací společnost kontaktovala stěžovatele s tím, že jeho účast nebude možná z důvodu možného porušení ochrany osobních údajů.⁵ Společnost měla konkrétně obavy z toho, že na pořízené hlasové nahrávce by byly zaznamenané hlasy ostatních účastníků kurzu, k čemuž společnost nemá oprávnění a neví, jak by jejich souhlas mohla smluvně požadovat. Pořizování audio a video záznamů navíc vzdělávací společnost zakazuje i kvůli ochraně autorských práv.

Následně ČUN opětovně kontaktovala vzdělávací společnost s tím, že stěžovatel má zájem o online simultánní přepis mluvené řeči v reálném čase a že se tedy žádný audio ani video záznam nepožizuje.⁶ Stěžovatel neví, že by na to vzdělávací společnost reagovala.

Stěžovatel se nakonec domluvil na absolvování IT rekvalifikačního kurzu za pomoci přepisu u jiné společnosti.

B.2 Jak situaci popisuje vzdělávací společnost

Vzdělávací společnost v reakci na mou výzvu uvedla, že nevěděla, že přepis probíhá bez audio nebo video záznamu.⁷ Bez něj by podle ní pravděpodobně k porušení ochrany osobních údajů nedošlo.

Vzdělávací společnost měla dále obavy z možného porušení autorských práv. K mému dotazu ale přisvědčila, že by mohla stěžovatele smluvně zavázat k tomu, aby přepis kurzu nešířil a použil ho pouze pro své vzdělávání. Vyjádřila však pochybnost, zda by se našlo smluvní řešení, které by bylo přijatelné pro obě strany (vysoká smluvní pokuta, smluvní limity s ohledem na spotřebitelský vztah). Zpracování takové ad hoc smlouvy by navíc bylo finančně nákladné a výrazně by převýšilo hodnotu zisku ze samotného kurzu.

Vzdělávací společnost má navíc za to, že simultánní přepis není vhodný s ohledem na specifický charakter kurzu. Otestovala funkčnost několika aplikací pro automatický přenos mluveného slova do textu a výsledky byly velmi špatné.⁸ Přepis probíhá s časovou prodlevou, je s chybami, nepřesný, špatně čitelný a nedá se upravit. Přepis s největší pravděpodobností nezachytí kontext výkladu, což může vést k nepochopení IT konceptů.

4 E-mail paní C. z ČUN adresovaný B., s. r. o., ze dne 7. září 2023 v 8:30 hod.

5 E-mail paní D. z B., s. r. o., adresovaný stěžovateli ze dne 7. září 2023 v 14:30 hod.

6 E-mail paní C. z ČUN adresovaný B., s. r. o., ze dne 11. září 2023.

7 Vyjádření advokáta E. zastupujícího B., s. r. o., ze dne 21. prosince 2023.

8 Ilustrováno nahrávkou automatického přenosu mluveného IT výkladu do textu ze dne 15. prosince 2023.

Problematický je i přenos mluveného výkladu do textu prostřednictvím přepisovatele. Může docházet k časové prodlevě, přepisovatel nemusí rozumět odborným⁹ nebo anglickým výrazům. Výklad je heslovitý a nesourodý, protože lektor při výkladu zároveň píše kód, skáče v kódu, vymýšlí výklad/kód za pochodu.

V průběhu dne v učebnách vzdělávací společnosti také dochází k výpadkům internetu, během kterých by se stěžovatel nemohl spolehnout na přepis.¹⁰ A pro vzdělávací společnost by bylo nadměrně zatěžující vracet se v textu a tato místa doplňovat.

Vzdělávací společnost po informačním e-mailu ČUN ověřovala, jak fungují aplikace k zajištění přepisu, otestovala jejich funkčnost a poradila se s advokátní kanceláří. Dle svých slov udělala maximum, aby stěžovateli vyhověla a našla vhodné řešení. Mrzí ji, že nemůže poskytnout své služby lidem, kteří mají zdravotní obtíže jako stěžovatel. Má ale za to, že požadovaná opatření by byla nepřiměřeně zatěžující, finančně náročná a ani při jejich splnění by nemohla garantovat, že by stěžovatel kurz zvládl.

B.3 Reakce stěžovatele na argumenty vzdělávací společnosti

S některými informacemi z vyjádření vzdělávací společnosti jsem potřeboval konfrontovat stěžovatele. Ten upřesnil, že neusiloval o automatický přenos mluveného slova do textu pomocí aplikace. Přepis měl být zajištěn prostřednictvím člověka-přepisovatele (připojeného na dálku online). Stěžovatel se domnívá, že automatický přepis používá přepisovatel zřídka a sám vybere vhodný okamžik, kdy není nutné přepisovat ručně.

Stěžovatel studoval tříletý bakalářský obor aplikované informatiky na vysoké škole a i během té doby využil služeb přepisovatele. To bylo před deseti lety. Má za to, že od té doby se technika zlepšila a s online přepisem by neměl být problém.

Podle stěžovatele existují přepisovatelé, kteří IT výkladu rozumějí. Sám se nakonec zúčastnil IT rekvalifikačního kurzu u jiné vzdělávací společnosti, kam s ním osobně docházel přepisovatel ČUN, a na některé úseky měl zajištěný online přepis. Přepisovatelé byli výborní, zaměstnanci společnosti vstřícní, tempo školení bylo rychlé, ale zvládnutelné. Během lekce využíval přepis a k domácímu studiu zápis (obdoba zápisků slyšících účastníků kurzu). Pokud by to ale nešlo jinak, byl by ochotný využívat pouze přepis (bez zápisu).

B.4 Co o přepisu IT výkladu říkají organizace, které se přepisem profesně zabývají

Některé argumenty vzdělávací společnosti mířily na to, že přepis není realizovatelný kvůli specifikům IT výkladu a kvůli potenciálním technickým komplikacím. To nejsem schopen sám ze své pozice zhodnotit. Oslovil jsem proto dvě organizace, které se přepisem profesně zabývají. Jednou z nich je Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel (ASNEP). Jde o zastřešující organizaci, která má expertní komisi pro přepis.¹¹ Tu tvoří

9 Např. xampp, mb_strlen, xdebug, append_file.

10 Ilustrováno nahrávkou IT výkladu ze dne 18. prosince 2023.

11 Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel. *Komise*. Online. Dostupné z: <https://www.asnep.cz/komise/> [cit. 2024-03-07]. Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel. *Expertní komise pro přepis*. Online. Dostupné z: <https://www.asnep.cz/ekop/> [cit. 2024-03-07].

skupina odborníků, kteří se zabývají důležitými oblastmi života lidí se sluchovým postižením, v tomto případě přepisem. Druhou z oslovených organizací byla ČUN. S tou se stěžovatel domlouval, že přepis zajistí, a proto je důležité ověřit, zda by IT přepis zvládla.

ASNEP vnímá terminologickou náročnost IT přednášky jako zvládnutelnou.¹² Přepisovateli je oporou promítaná prezentace nebo materiály, které si vyžádá před konáním kurzu. Jako větší výzvu ale vnímá didaktickou náročnost, kdy dochází ke zdvojení informačních linek (lektor přednáší a zároveň píše kód). Přepisovatel pak většinou volí mezi těmito dvěma linkami ve prospěch záznamu řečové linie. Zvládnutelnost této didaktické náročnosti lze ale ilustrovat příklady neslyšících studentů, kteří pomocí přepisu úspěšně prošli vysokoškolským studiem. Výpadky internetu lze podle ASNEP řešit záložními zdroji internetového připojení (např. mobilní hotspoty, přenosné LTE modemy).

ČUN uvedla, že každý výklad s odbornou terminologií je pro přepis náročný, ale služba online přepisu je poskytována i na vysokých školách s technickým zaměřením.¹³ Vybírají se přepisovatelé, kteří již mají s danou terminologií zkušenost. V rámci přípravy přepisovatel mapuje terminologii (za součinnosti organizátorů kurzu) a snaží se porozumět základům tématu natolik, aby byl schopen ji aplikovat. V případě terminologie, která vzniká přímo na místě (např. pojmenování specifických objektů), je dobrou praxí, aby lektor vyšel přepisovateli vstříc a například promítl jména v kódu na prezentaci.

Podle ČUN může být problémem časová prodleva. Odhadem může jít o šest vteřin mezi promluvou a zobrazením textu u uživatele přepisu. Pro uživatele je také náročné vnímat přepis a prezentaci zároveň, nebo číst přepis a psát kód. Tuto nevýhodu však částečně kompenzuje to, že přepis nemizí a je možné se v něm do určité míry pohybovat i zpětně.

V případě výpadku internetu lze podle ČUN využít připojení přes mobilní data, která v zapůjčovaných zařízeních pro sledování přepisu naskočí automaticky, nebo i hotspot jiného účastníka. Pravděpodobnější může být spíš výpadek komunikační služby mezi přepisovatelem a uživatelem přepisu, výpadek služby pro přenos textu nebo rozbití mikrofonu. Všechny tyto problémy jsou ale řešitelné a přepisovatelé jsou na ně připravení.

ČUN v uplynulých letech realizovala několik přepisů IT seminářů (včetně pokročilého užívání specifických programů). A od jejich uživatelů má pozitivní zpětnou vazbu.

C. Právní hodnocení

Vzdělávací společnost stěžovatele nepřímo diskriminovala, když nepřijala přiměřené opatření v podobě online přepisu tak, aby se stěžovatel mohl zúčastnit IT rekvalifikačního kurzu. Nezdá se, že by toto opatření bylo pro společnost nepřiměřeně zatěžující.

12 Vyjádření předsedy expertní komise pro přepis při ASNEP F. ze dne 5. února 2024.

13 Vyjádření operátora a přepisovatele G. z ČUN ze dne 14. února 2024.

C.1 Vzdělávací společnosti musejí přijmout přiměřená opatření vůči zájemcům se zdravotním postižením

Podle antidiskriminačního zákona mají vzdělávací společnosti povinnost **přijmout přiměřená opatření**, která umožní, aby se zájemci se zdravotním postižením mohli zúčastnit odborného vzdělávání,¹⁴ v tomto případě rekvalifikačního kurzu. Pokud přiměřené opatření nepřijmou, dopustí se nepřímé diskriminace.

Tuto povinnost vzdělávací společnosti nemají, pokud by realizace opatření pro ně byla nepřiměřeně zatěžující. Při posuzování nepřiměřeného zatížení se zohledňuje:

- **míra užitku**, který má člověk s postižením z realizace opatření,
- **finanční únosnost** opatření pro vzdělávací společnost,
- **dostupnost finanční a jiné pomoci** k realizaci opatření a
- **existence náhradních opatření** způsobilých uspokojit potřeby člověka s postižením.¹⁵

Za nepřiměřeně zatěžující se nepovažují ta opatření, která plynou vzdělávacím společnostem ze zákona.¹⁶ V tomto případě je relevantní zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob. Ten sice vzdělávacím společnostem povinnost přijmout opatření nestanovuje, ale říká, že se má **respektovat právo neslyšícího člověka zvolit si komunikační systém podle svých potřeb**.¹⁷ Tímto komunikačním systémem je i písemný záznam mluvené řeči.¹⁸ A tato zásada se tak promítne do hodnocení toho, jestli dané opatření je nepřiměřeně zatěžující, nebo ne.

Jelikož se ukázalo, že při online přepisu se nepořizuje audio ani video záznam, odpadají obavy ohledně porušení ochrany osobních údajů. Zaměřil jsem se tak na zbývající argumenty – specifičnost IT výkladu, výpadky internetu a finanční náklady.

C.2 Brání online přepisu specifičnost IT výkladu?

Domnívám se, že specifičnost IT výkladu nebrání vzdělávací společnosti v tom, aby stěžovateli umožnila účast na kurzu pomocí online přepisu.

Podle organizací, které se přepisem profesně zabývají, by specifičnost IT výkladu měla být zvládnutelná. Kvalita přepisu je závislá na volbě vhodného přepisovatele (člověk se zkušeností s IT přepisy) a dobré přípravě (studium terminologie, seznámení s podklady předem). ČUN, která měla zajistit přepis v tomto případě, má s tímto výkladem zkušenosti.

14 Ustanovení § 3 odst. 2 antidiskriminačního zákona.

15 Ustanovení § 3 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

16 Ustanovení § 3 odst. 4 antidiskriminačního zákona.

17 Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob: „Neslyšící a hluchoslepe osoby mají právo svobodně si zvolit z komunikačních systémů uvedených v tomto zákoně ten, který odpovídá jejich potřebám. Jejich volba musí být v maximální možné míře respektována tak, aby měly možnost rovnoprávného a účinného zapojení do všech oblastí života společnosti i při uplatňování jejich zákonných práv.“

18 Ustanovení § 6 odst. 1 a 5 zákona o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.

Úspěšnosti celé akce může pomoci i to, pokud uživatel přepisu má již s podobnou situací zkušenosti. Sledovat přepis, lektora, jak píše kód, a zároveň psát vlastní kód může být náročné. Stěžovatel ale má bakalářský titul z oboru aplikovaná informatika a přepis IT výkladu již zažil. Navíc si nemyslím, že by si vzdělávací společnost měla dělat starosti s tím, zda stěžovatel bude schopný tyto souběžné úkony zvládnout. To je odpovědnost stěžovatele. Pokud stěžovatel v průběhu kurzu zjistí, že studium s pomocí online přepisu nezvládá, může se vzdělávací společností jednat o jiném opatření. V takovém případě ale platí, že opatření nemůže být pro společnost nepřiměřeně zatěžující.

Nepovažuji za vhodné, aby vzdělávací společnost, která nemá s přepisem pro neslyšící profesní zkušenost, odmítla zájemce o kurz na základě svého vyhodnocení, že přepis není realizovatelný a že stěžovatel by za takových podmínek kurz nezvládl. Rozumím tomu, že vzdělávací společnost měla pochybnosti. Ty ale měla probrat přímo se stěžovatelem nebo přepisující organizací. Přiměřená úprava totiž od toho, kdo má povinnost ji zajistit, vyžaduje, aby zahájil dialog s člověkem se zdravotním postižením.¹⁹ Stěžovatel a přepisující organizace jsou ti zkušení a nejlépe vyhodnotí své schopnosti. ČUN ostatně možnost konzultace nabízela. A nevím o tom, že by toho vzdělávací společnost využila.²⁰

Zvládnutelnost přepisu IT výkladu dokládá i to, že stěžovatel se bez problémů zúčastnil IT rekvalifikačního kurzu pomocí přepisu u jiné vzdělávací společnosti.

C.3 Brání online přepisu výpadky internetu?

Podobně ani potenciální výpadky internetu nebrání, aby stěžovatel využíval online přepis.

ASNEP i ČUN shodně vyhodnotily, že výpadky internetu jsou řešitelný problém. Pokud v učebně přestane fungovat wifi připojení, lze využít mobilní data (např. přímo v zařízení pro sledování přepisu), přenosný LTE modem nebo mobilní hotspot. Zajištění záložního internetového zdroje vnímám jako odpovědnost stěžovatele/přepisovatele.

Vzdělávací společnost může při nenadálém výpadku hlavního i záložního zdroje internetu stěžovateli vyjít vstříc a po skončení lekce mu zodpovědět dotazy ohledně nezachycené části. Toto však nesmí být pro společnost nad míru zatěžující (např. zpětně ve výkladu hledat místa, kde došlo k výpadku, a text plně doplňovat).

C.4 Brání online přepisu vysoké finanční náklady?

Naopak obavy vzdělávací společnosti z finančních nákladů vnímám jako oprávněné. I tak se ale kloním k názoru, že v tomto případě by finanční náročnost byla únosná.

19 Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením. *Obecný komentář č. 6 (2018) o rovnosti a nediskriminaci*. Online, PDF. 26. dubna 2018, CRPD/C/GC/6, s. 7 a 8 Dostupné z: https://www.ochrance.cz/media/obecnny_komentar_c.6.pdf [cit. 2024-03-14].

20 Vzdělávací společnost může namítnout, že stěžovatele odmítla kvůli obavám z porušení ochrany osobních údajů. A proto se stěžovatelem neřešila, zda by kurz s pomocí přepisu zvládl, nebo ne. ČUN ale informovala vzdělávací společnost, že k přepisu se nepořizuje záznam, a tím argument ochrany osobních údajů odpadl.

Službu přepisu standardně hradí uživatel (člověk s postižením) a často ji má bezplatně v rámci sociální služby.²¹ Stěžovatel měl mít přepis zdarma a vzdělávací společnost by s ním přímo neměla žádné náklady.

Vzdělávací společnost si ale pochopitelně chce chránit svá autorská práva a citlivě vnímá riziko úniku přepisu a jeho nepovoleného šíření. Aby tomu předešla, musela by dle svých slov přikročit k ad hoc smluvnímu řešení, jehož příprava advokátní kanceláří je nákladná a výrazně převyšuje finanční zisk z kurzu.

Vzdělávací společnost na finanční únosnost pohlíží optikou zisku ze stěžovatelem zakoupeného kurzu. Domnívám se ale, že finanční únosnost je potřeba posuzovat skrze celkové finanční možnosti společnosti. Jinak by vyrovnání příležitostí lidí s postižením pomocí přiměřeného opatření bylo velmi omezené. Je potřeba to vnímat tak, že v populaci je podíl lidí s postižením a že vzdělávací společnost musí výjimečně přijmout opatření, které finančně převýší zisk v individuálním případě, ale celkové finanční možnosti společnosti to umožňují.

Výnosy vzdělávací společnosti v roce 2019 očištěné o náklady na zaměstnance byly 22,7 milionů Kč (nejde ale o čistý zisk, jelikož nemám údaje o provozních nákladech).²² Vlastní kapitál společnosti se v roce 2019 oproti roku 2018 navýšil o 5,6 milionů Kč.²³ Pokud jsou finanční podmínky společnosti nyní obdobné, cena za právní řešení online přepisu se zdá finančně únosná. Novější účetní závěrky v online verzi obchodního rejstříku chybí.

Přepisovatelé jsou ale vázáni etickým kodexem, ze kterého jim plyne povinnost mlčenlivosti o všem, co se dozví během přepisu neveřejných jednání.²⁴ Samotný uživatel přepisu se smluvně zavazuje přepisující organizaci, že text nesmí nikam šířit a použije ho pouze pro potřeby svého vzdělávání.²⁵

Pokud by toto vzdělávací společnosti nestačilo, mohla usilovat o proplacení zvýšených nákladů úřadem práce spolu s poplatkem za rekvalifikační kurz.²⁶ Když by to úřad neproplatil, mohla vzdělávací společnost zvolit levnější variantu vlastního smluvního řešení. Stěžovatele šlo zavázat běžnou povinností mlčenlivosti, kterou (jak předpokládám) musejí dodržovat všichni účastníci kurzu. Vzdělávací společnost mohla využít vzorových

21 ČUN. *Pravidla poskytování služby CZSP*. Online. Dostupné z: <https://www.cun.cz/cs/socialni-sluzby/simultanni-prepis/pravidla-poskytovani-sluzby-czsp/> [cit. 2024-03-14].

22 B., s. r. o. *Příloha v účetní závěrce B. s.r.o. k 31. 12. 2019*. Online, PDF. 10. srpna 2020, s. 3 a 8. Dostupné z: [web] [cit. 2024-03-09].

23 B., s. r. o. *Rozvaha ke zkrácenému rozsahu (malá účetní jednotka) ke dni 31. 12. 2019*. Online, PDF. 11. srpna 2020, s. 2. Dostupné z: [web] [cit. 2024-03-11].

24 Česká unie neslyšících. *Kodex přepisovatelů ČUN*. Online. 15. dubna 2010. Dostupné z: <https://www.cun.cz/cs/onas/dokumenty-ceske-unie-neslysicich-z-u/kodex-prepisovatele/> [cit. 2024-03-09].

25 E-mail paní C. z ČUN adresovaný B., s. r. o., ze dne 11. září 2023.

26 Ustanovení § 108 odst. 6 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti: „*Rekvalifikačnímu zařízení, které na základě dohody s Úřadem práce provádí rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání nebo zájemců o zaměstnání, může Úřad práce hradit náklady spojené s touto rekvalifikací.*“

dohod o mlčenlivosti volně dostupných na internetu.²⁷ Nebo spolu se stěžovatelem mohli usilovat o právní pomoc pro bono (zdarma či za snížený poplatek).²⁸

A pokud by ani tato navrhovaná řešení vzdělávací společnosti nevyhovovala, mohla se domluvit se stěžovatelem na tom, že by využíval pouze dočasný přepis v průběhu lekce. Riziko nedobrovolného šíření zápisu by tak nevzniklo, protože stěžovatel by si žádný text neukládal. Tato varianta je ale méně vhodná, protože zápis stěžovateli pomáhá se studiem po lekci.

V krajním případě by byla ještě možná peněžní spoluúčast stěžovatele na právním řešení. Muselo by však jít o situaci velké finanční neúnosnosti na straně vzdělávací společnosti a selhání jakýchkoliv jiných zdrojů financování.

Na základě podkladů, které mám k dispozici, odůvodnění výše a s ohledem na zásadu respektovat právo neslyšícího člověka zvolit si komunikační systém mám za to, že umožnit online přepis pro vzdělávací společnost nebylo nepřiměřeně zatěžující.

S realizací tohoto opatření by sice mohly být spojené finanční náklady, ty by ale podle mě nebyly neúnosné a nepřevážily by užitek pro stěžovatele. Bez přepisu by se stěžovatel nemohl kurzu účastnit vůbec. A zdá se, že ani neexistovala jiná opatření, díky kterým by se stěžovatel mohl do kurzu zapojit.²⁹ Mrzí mě, že vzdělávací společnost poté, co se dozvěděla, že s ochranou osobních údajů by neměl být problém, nepokračovala v dialogu se stěžovatelem a přepisující organizací s cílem najít vhodné řešení situace.

D. Informace o dalším postupu

Na jedné straně vnímám nepříznivou situaci stěžovatele, který pro své zdravotní postižení čelil odmítnutí, měl omezený výběr rekvalifikačních kurzů a nastalá nejistota ho stresovala, jelikož nevěděl, zda rekvalifikační kurz hrazený úřadem práce stihne včas absolvovat.

Na druhou stranu vnímám i nezáviděníhodnou pozici vzdělávací společnosti, která se s takovou situací možná setkala poprvé a přesně nevěděla, jaké má povinnosti. Proto budu rád, když se celou záležitost podaří vyřešit **smírnou cestou**, ať už jednáním mezi vzdělávací společností a stěžovatelem napřímo, nebo s pomocí mediátora či mediátorky.³⁰ Pokud by smírné řešení nebylo úspěšné, stěžovatel se může u soudu domáhat **omluvy a náhrady nemajetkové újmy v penězích**.³¹

Vzdělávací společnosti podle § 21b písm. c) zákona o veřejném ochránci práv **doporučuji**:

- (1) vyvolat jednání se stěžovatelem za účelem smírného řešení,

27 Např. Dostupný advokát. *Vzor dohody o mlčenlivosti (NDA)*. Online. 26. května 2023. Dostupné z: <https://dostupnyadvokat.cz/stazeni/mlcenlivost-nda-vzor#stahnout> [cit. 2024-03-09].

28 Např. Pro bono centrum. *Pro bono centrum*. Online. Dostupné z: <http://www.probonocentrum.cz/> [cit. 2024-03-09]. Pro využití služeb Pro bono centra je ale nutné, aby jí případ předala nevládní organizace. Vzdělávací společnost a stěžovatel by tak museli nejdříve oslovit například některou organizaci na podporu práv lidí s postižením. Nebo lze se žádostí o pro bono pomoc oslovit přímo konkrétní advokáty či advokátky.

29 Tlumočení nebo přepis na místě nebyly možné kvůli omezené kapacitě učebny.

30 Bližší informace v letáku *Mediace*, dostupném z: <https://www.ochrance.cz/letaky/mediace/mediace.pdf>.

31 Ustanovení § 10 odst. 1 a 2 antidiskriminačního zákona.

- (2) do budoucna dbát svých povinností podle antidiskriminačního zákona, zejména jednat o přiměřeném opatření se zájemci se zdravotním postižením a přijmout ho, pokud to pro ni nebude nepřiměřeně zatěžující.

Své posouzení zasílám stěžovateli a vzdělávací společnosti. Byl bych rád, kdyby se vzdělávací společnost ve lhůtě 30 dnů od doručení vyjádřila k navrženým doporučením. Ve stejné lhůtě se k mým závěrům může vyjádřit i stěžovatel.

Brno 25. března 2024

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)